

Monetáris politika és aggregált kereslet

Makroökonómia

Miről lesz szó?

- A reálkamatlábak és az infláció közötti pozitív kapcsolat megértése, amelyet monetáris politikai (MP) görbének neveznek.
- Az aggregált keresleti görbe kidolgozása a monetáris politikai görbe és az IS-görbe segítségével.

A központi bank és a monetáris politika

- A központi bank úgy folytatja monetáris politikáját, hogy meghatározza az irányadó kamatlábat és ezen keresztül azt a kamatlábat, amelyen a bankok egymásnak hiteleznek.
- Mivel a reálkamatláb $r = i - \pi^e$, és ha az árak ragadósak, a monetáris politika változásai nem befolyásolják azonnal az inflációt és a várható inflációt.
- Amikor a központi bank csökkenti az irányadó kamatlábat, a reálkamatok csökkennek; és amikor a központi bank növeli az irányadó kamatlábat, a reálkamatok emelkednek.

A monetáris politikai görbe (MP-görbe)

- A monetáris politikai (MP) görbe azt mutatja, hogy a monetáris politika változtatja meg a reálkamatlábát inflációs ráta változására való reakcióként:

$$r = \bar{r} + \lambda \pi$$

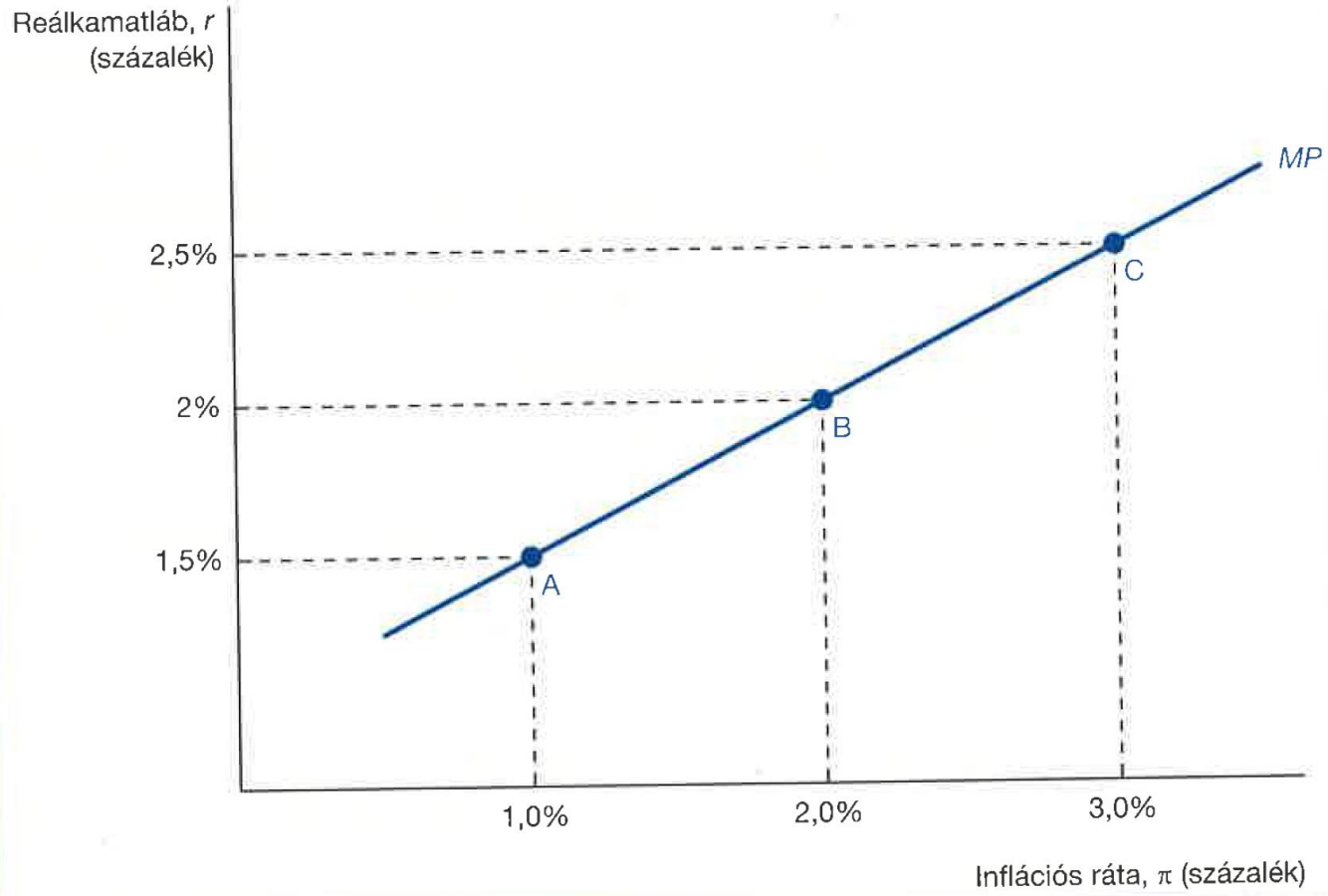
ahol

\bar{r} = a reálkamatláb autonóm szintje

λ = a reálkamatláb inflációra való érzékenysége

- Az MP-görbe pozitív meredekségű: a reálkamatlábak emelkednek, amikor az inflációs ráta emelkedik.

A monetáris politikai görbe

A monetáris politikai görbe

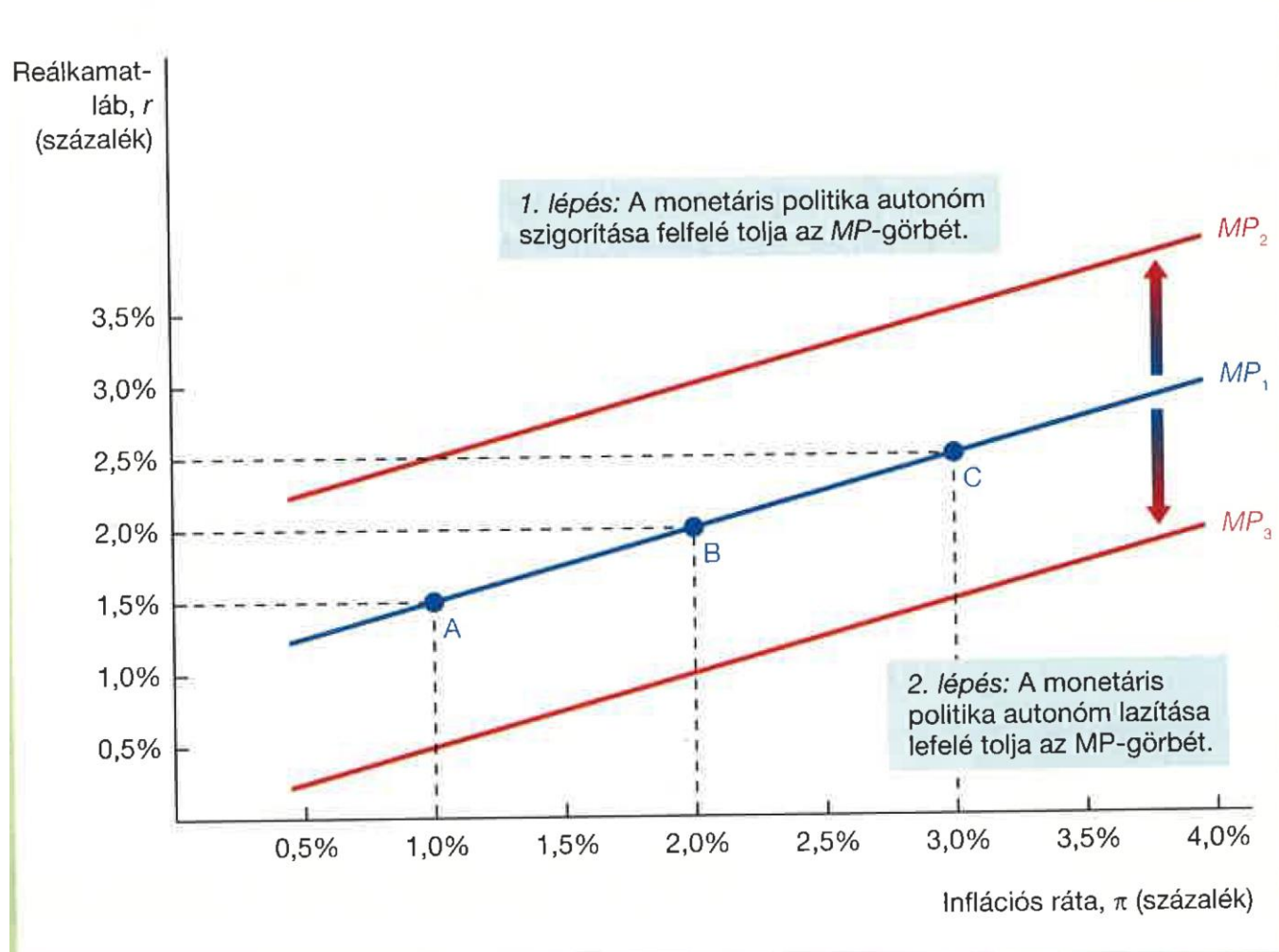
- Az emelkedő MP-görbe fő oka az, hogy a központi bankok az infláció stabilan tartására törekszenek.
- Taylor-elv: Az infláció stabilizálásához a központi bankoknak a nominális kamatlábakat a várható infláció bármely emelkedésénél nagyobb mértékben kell emelniük, hogy r emelkedjen, amikor az inflációs ráta emelkedik
- Ha ugyanis a központi bank hagyja, hogy r csökkenjen, amikor az inflációs ráta emelkedik, akkor:

$$\pi \uparrow \Rightarrow r \downarrow \Rightarrow Y \uparrow \Rightarrow \pi \uparrow \Rightarrow r \downarrow \Rightarrow Y \uparrow \Rightarrow \pi \uparrow$$

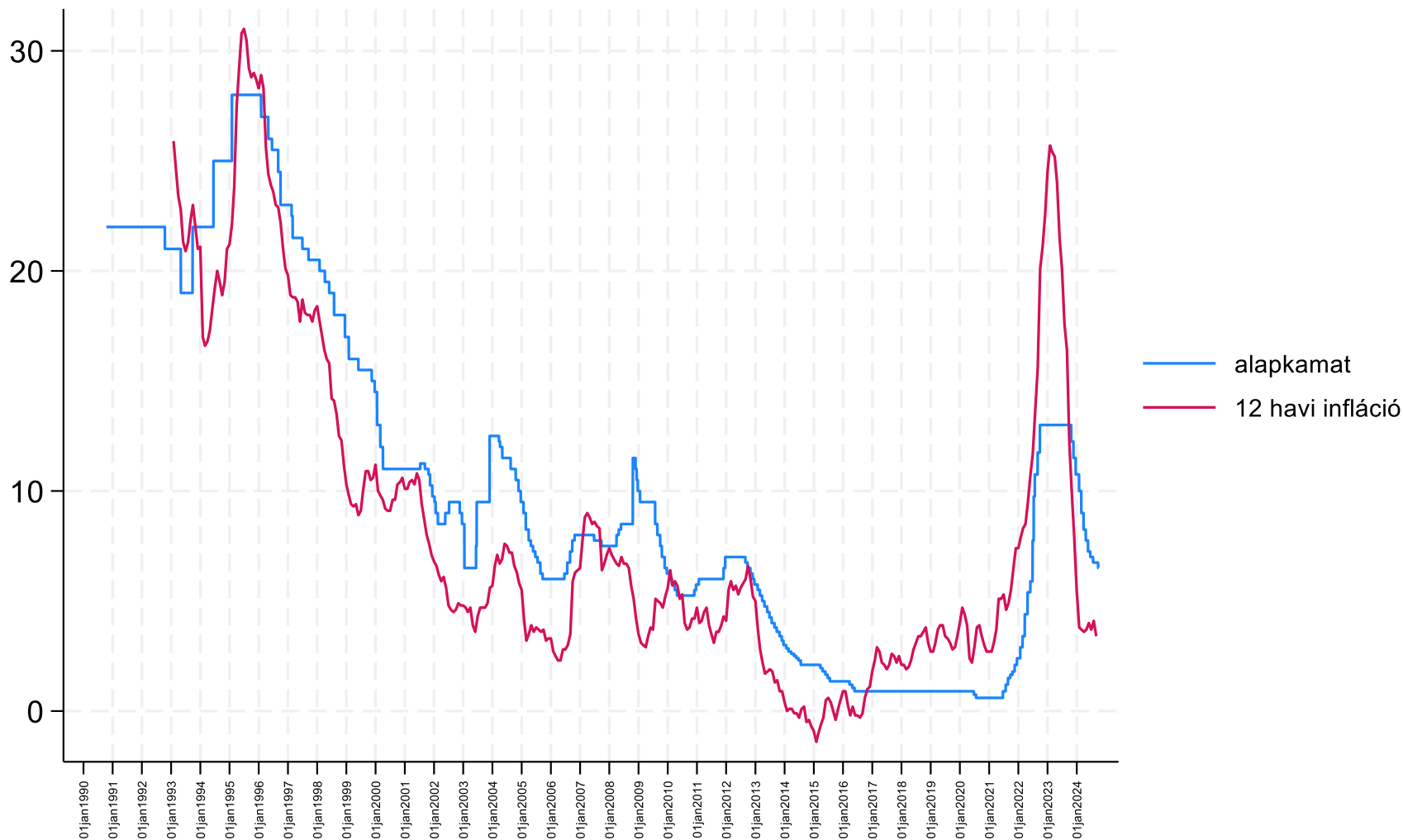
Az MP-görbe eltolódása

- A kamatlábakat befolyásoló monetáris politikai intézkedések két típusa:
 - *Automatikus* (Taylor-elvnek megfelelő) változások, amelyeket az MP-görbe mentén történő mozgások tükröznek
 - *Autonóm* változások, amelyek eltolják az MP-görbét
 - A monetáris politika autonóm szigorítása, amely felfelé tolja az MP-görbét (az infláció csökkentése érdekében)
 - A monetáris politika autonóm lazítása, amely lefelé tolja az MP-görbét (a gazdaság ösztönzése érdekében)

A monetáris politikai görbe eltolódása

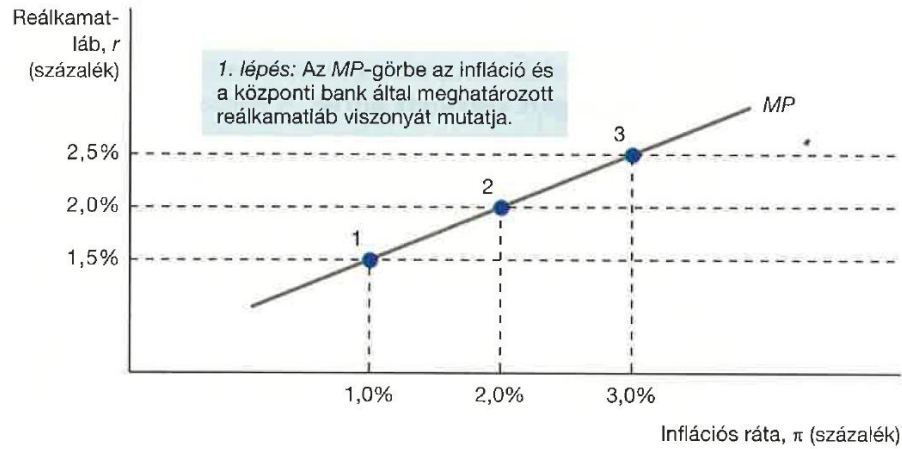
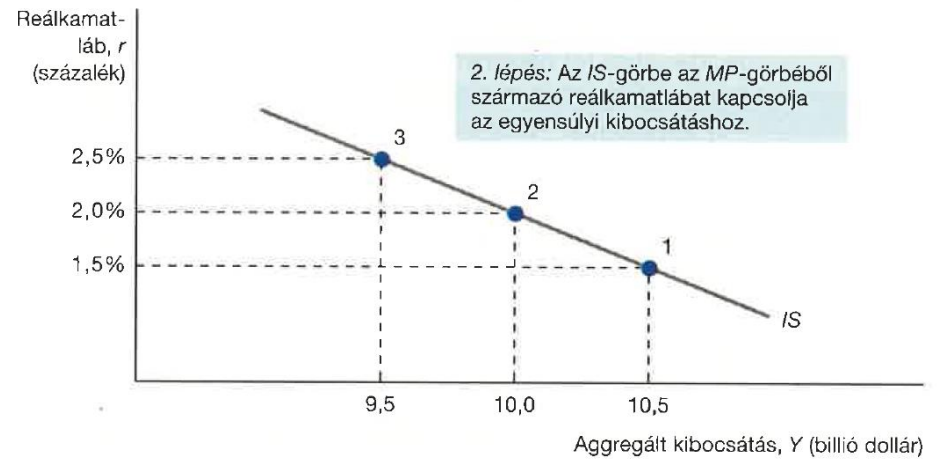
A jegybanki alapkamat és 12 havi infláció

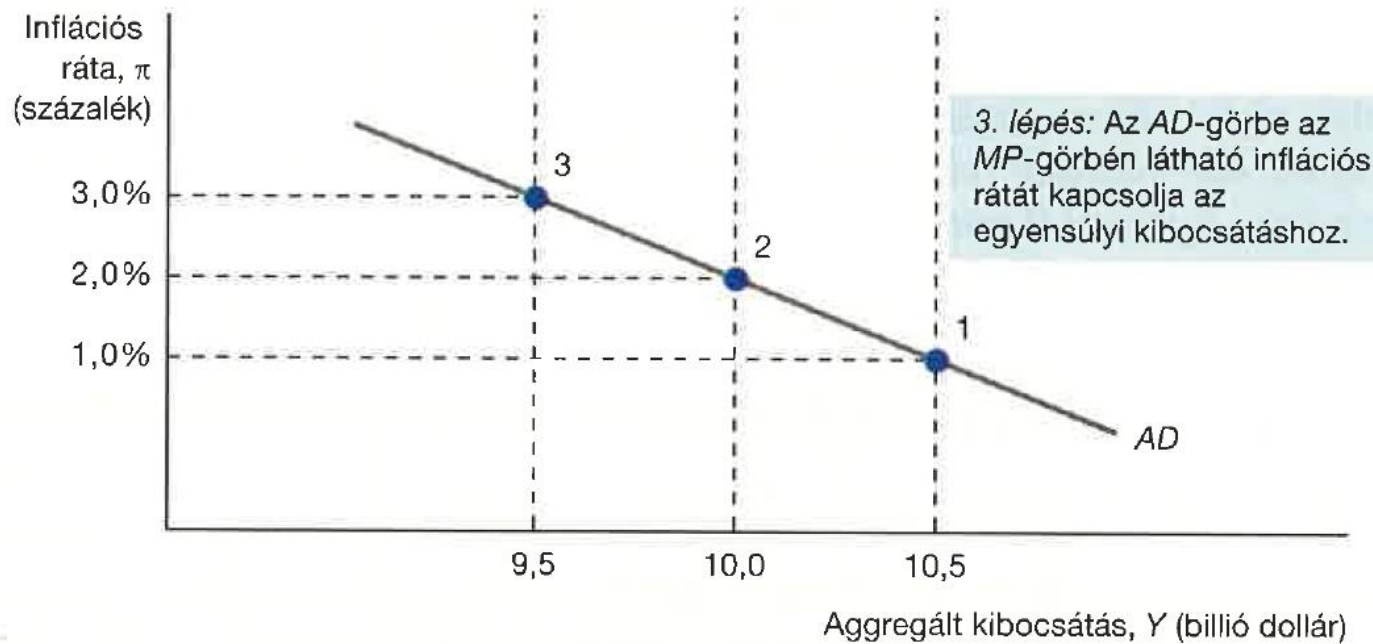
Forrás: MNB

Az aggregált keresleti görbe

- Az aggregált keresleti görbe az inflációs ráta és az aggregált kereslet közötti kapcsolatot jelenti, amikor az árupiac egyensúlyban van.
- Az AD-görbe az MP-görbe és az IS-görbe kombinációja.
- Az AD görbe lefelé hajlik: Az infláció emelkedésével a reálkamatláb emelkedik, így a kiadások és a tervezett kiadás csökken.

a) *MP*-görbeb) *IS*-görbe

c) Aggregált keresleti görbe

Az AD-görbe levezetése

A lineáris IS-görbéből kiindulva, és felhasználva az MP-görbének az előbb bevezetett egyenletét az AD-görbe egyenlete az, hogy

$$Y = [\bar{C} + \bar{I} + \bar{G} + \bar{N}\bar{X} - mpc \times \bar{T}] \times \frac{1}{1 - mpc} - \frac{c + d + x}{1 - mpc} \times (\bar{r} + \lambda\pi)$$

$$Y = \frac{\bar{E} - \bar{r}(c + d + x)}{1 - mpc} - \frac{\lambda(c + d + x)}{1 - mpc} \pi$$

$$\bar{E} \equiv \bar{C} - mpc\bar{T} + \bar{I} + \bar{G} + \bar{N}\bar{X}$$

Az AD-görbe egyenlete

Az AD-görbe egyenlete úgy is írható, hogy

$$Y = A - B\pi,$$

vagy

$$\pi = \frac{A}{B} - \frac{1}{B}Y,$$

ahol

$$A = \frac{\bar{C} + \bar{I} + \bar{G} + \overline{NX} - \bar{r}(c + d + x)}{1 - mpc}$$

$$B = \frac{\lambda(c + d + x)}{1 - mpc}$$

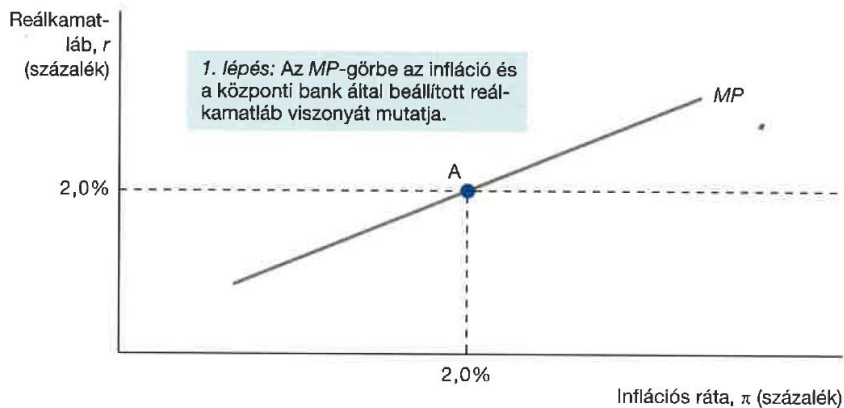
Az AD-görbe eltolódása

Bármilyen, ami eltolja az IS-görbét, eltolja az AD-görbét is, ugyanabba az irányba.

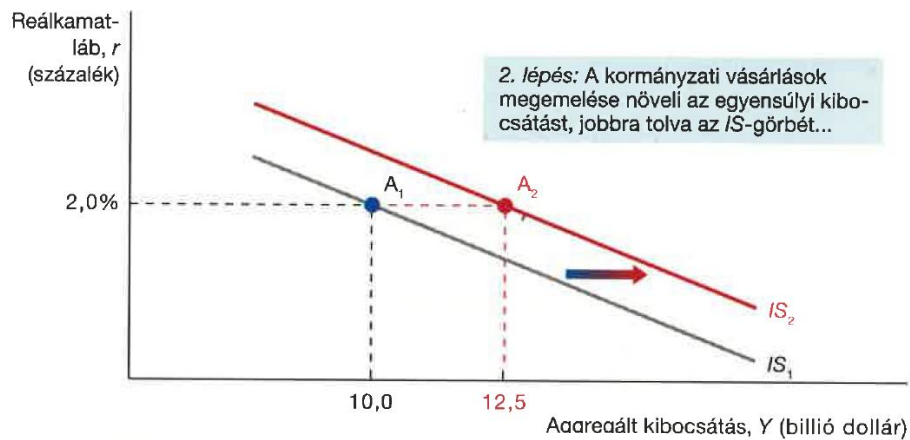
Jobbra tolja az AD-t:

- az autonóm fogyasztás növekedése;
- az autonóm beruházás növekedése;
- a kormányzati vásárlás növekedése;
- a nettó adó csökkenése;
- az autonóm nettó export növekedése.

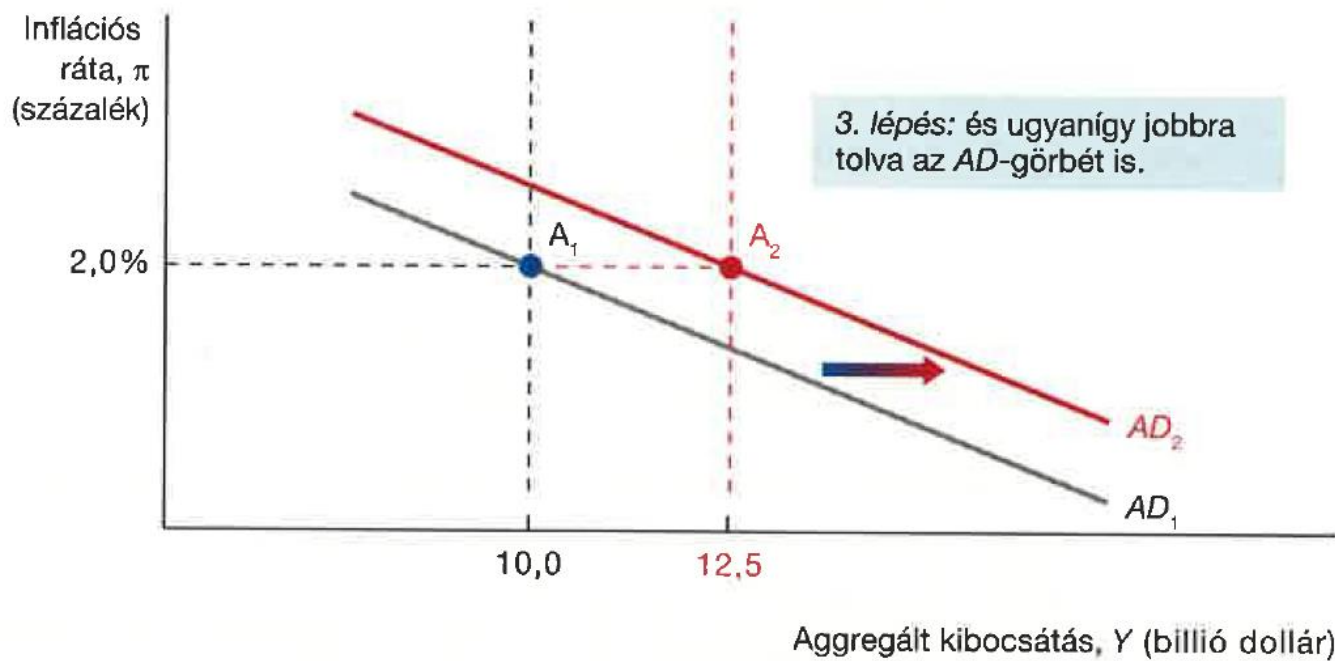
a) *MP*-görbe

b) *IS*-görbe

c) Aggregált keresleti görbe

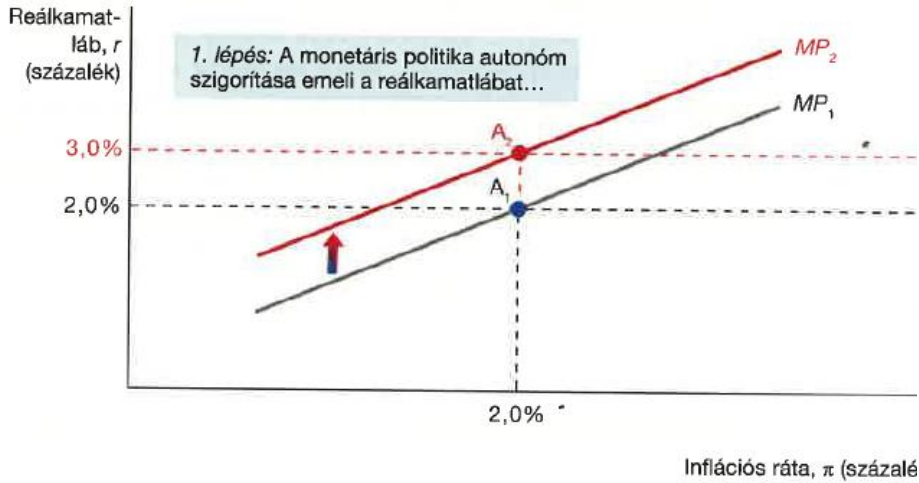

Az AD-görbe eltolódása

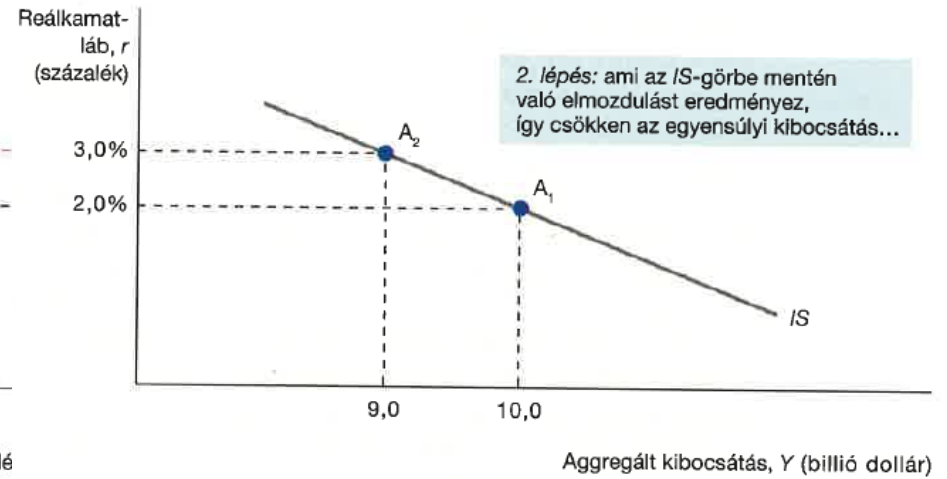
Bármilyen, ami eltolja az MP-görbét, eltolja az AD-görbét is, vízszintesen ugyanabba az irányba:

- A monetáris politika autonóm szigorítása balra tolja az AD-görbét.
- A monetáris politika autonóm lazítása jobbra tolja az AD-görbét.

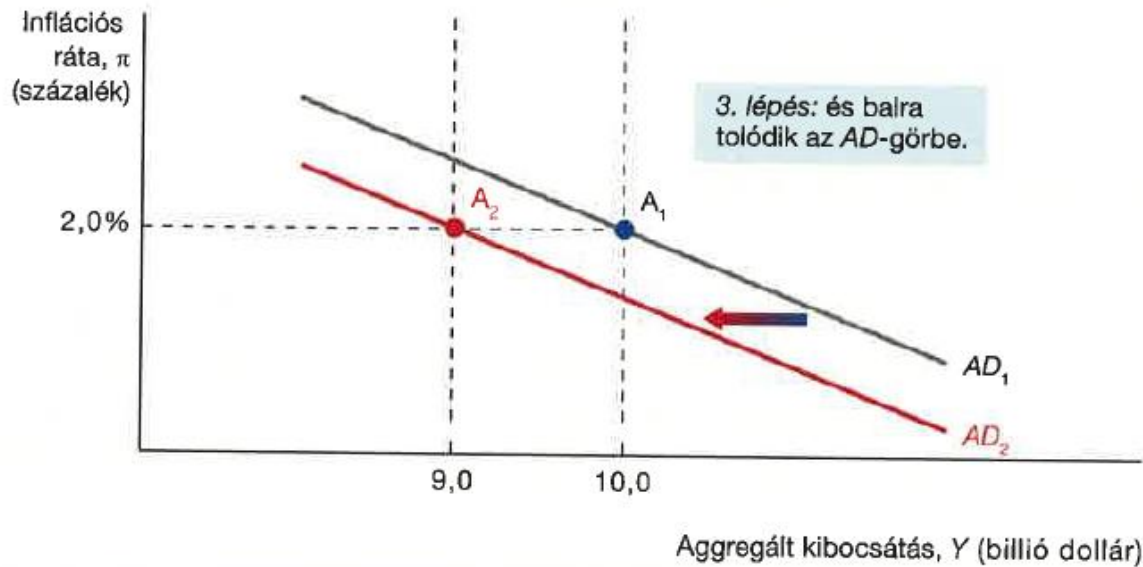
a) *MP*-görbe

b) *IS*-görbe

c) Aggregált keresleti görbe

Pénzpiac és kamatláb

- A likviditáspreferencia-elmélet szerint az egyensúlyi nominális kamatláb a pénzpiacon határozódik meg azáltal, hogy a pénz keresett és kínálat mennyisége egyensúlyban egyenlő.
- John Maynard Keynes kidolgozta a pénzkereslet elméletét, amelyet likviditáspreferencia-elméletként írt le.
- A reálpénzmennyiség – a pénz mennyisége reálértéken – tükrözik, hogy az emberek mennyi pénzt akarnak tartani (keresett mennyiség)

Likviditáspreferencia és pénzkereslet

- A pénzkeresletet a likviditáspreferencia-függvény adja meg:

$$M^d / P = L(i, Y)$$

– +

ahol

i = nominális kamatláb

Y = reál GDP

A pénzkereslet keynesi elmélete

- Három motívum áll a pénz iránti kereslet mögött Keynes likviditási preferencia elméletében:
 - *Tranzakciós* motívum: Az emberek pénzt tartanak a mindennapi tranzakciók elvégzéséhez. A fizetési technológia (pl. hitelkártyák) hatása.
 - *Elővigyázatossági* motívum: Pénztartás, mint a váratlan szükségletek elleni puffer. Arányos jövedelemmel, Y
 - *Spekulatív* motívum: A pénz mint vagyontartási eszköz → ahogy az i kamatláb emelkedik, a pénz alternatív költsége emelkedik (drágább a pénz tartása a kötvényekhez képest), és a keresett pénz mennyisége csökken.

Likviditáspreferencia és pénzkereslet

- Miért függ negatívan a reálpénz keresett mennyisége a nominális kamatlábtól?
- A nominális kamatláb a pénztartás alternatív költségét jelenti.

Likviditáspreferencia és pénzkereslet

- Miért függ pozitívan a reálpénz keresett mennyisége a reál GDP-től?
- A jövedelem növekedésével a háztartások és a vállalatok egyre több tranzakciót hajtanak végre, és így több pénzt tartanak kéznél a vásárlásokhoz.
- A magasabb jövedelmek gazdagabbá teszik a háztartásokat és a vállalatokat, és a gazdagok általában nagyobb mennyiségben rendelkeznek az összes pénzügyi eszközzel, beleértve a pénzt is.

A reálpénz keresleti görbéje

- Rövid távon az árakat ragadósnak feltételezzük.
- Minden más változatlansága mellett az alacsonyabb reálkamatok azt jelentik, hogy a pénztartás alternatív költsége csökken, így a vállalatok és a háztartások nagyobb mennyiségű reálpénz-egyenlegre kívánnak tartani.
- Ennek eredményeként a pénz iránti kereslet görbe negatív meredekségű.

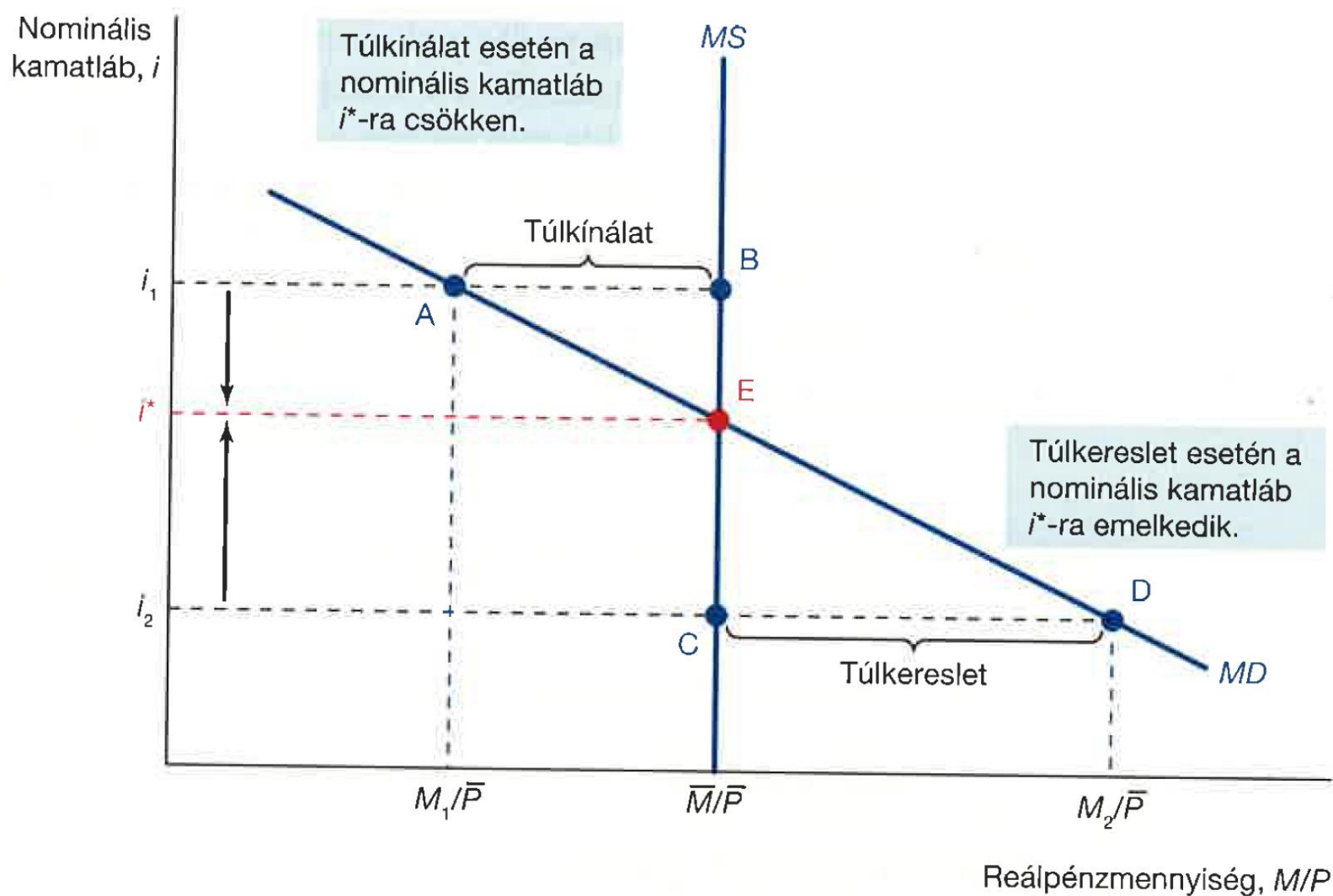
A pénz kínálati görbéje

- A központi bank nyíltpiaci műveletekkel rögzíti a pénzkínálatot
- Amikor a központi bank nyíltpiaci műveletek keretében állampapírokat vásárol, növeli a banki betéteket, így a banktartalékok és a bankrendszer likviditása növekszik.
- Amikor a központi bank nyíltpiaci műveletek keretében állampapírokat ad el, csökkenti a banki betéteket, így a banktartalékok és a bankrendszer likviditása csökken.

A pénzkínálati görbe

- A pénz kínálati görbéje (MS) az egyes árszinteken szolgáltatott reálpénz-egyenlegek mennyiségét mutatja
- Az MS vonal függőleges vonal, mert:
 - a pénzkínálatot a központi bank rögzíti,
 - az árszint rövid távon fix (ragadós),
 - a reálpénzkínálat ezért rövid távon fix.

Pénzpiaci egyensúly

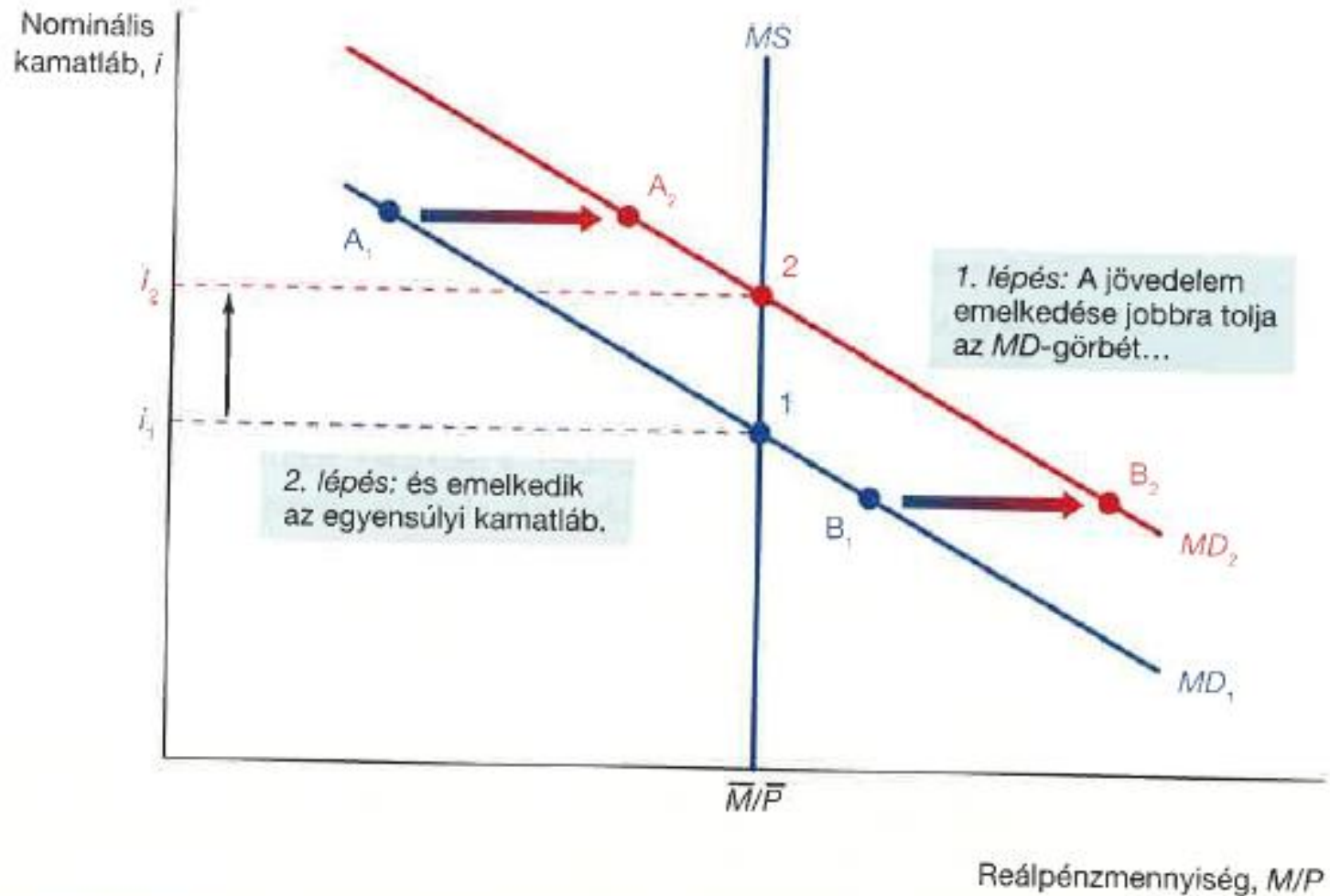

Az egyensúlyi kamatláb megváltozása

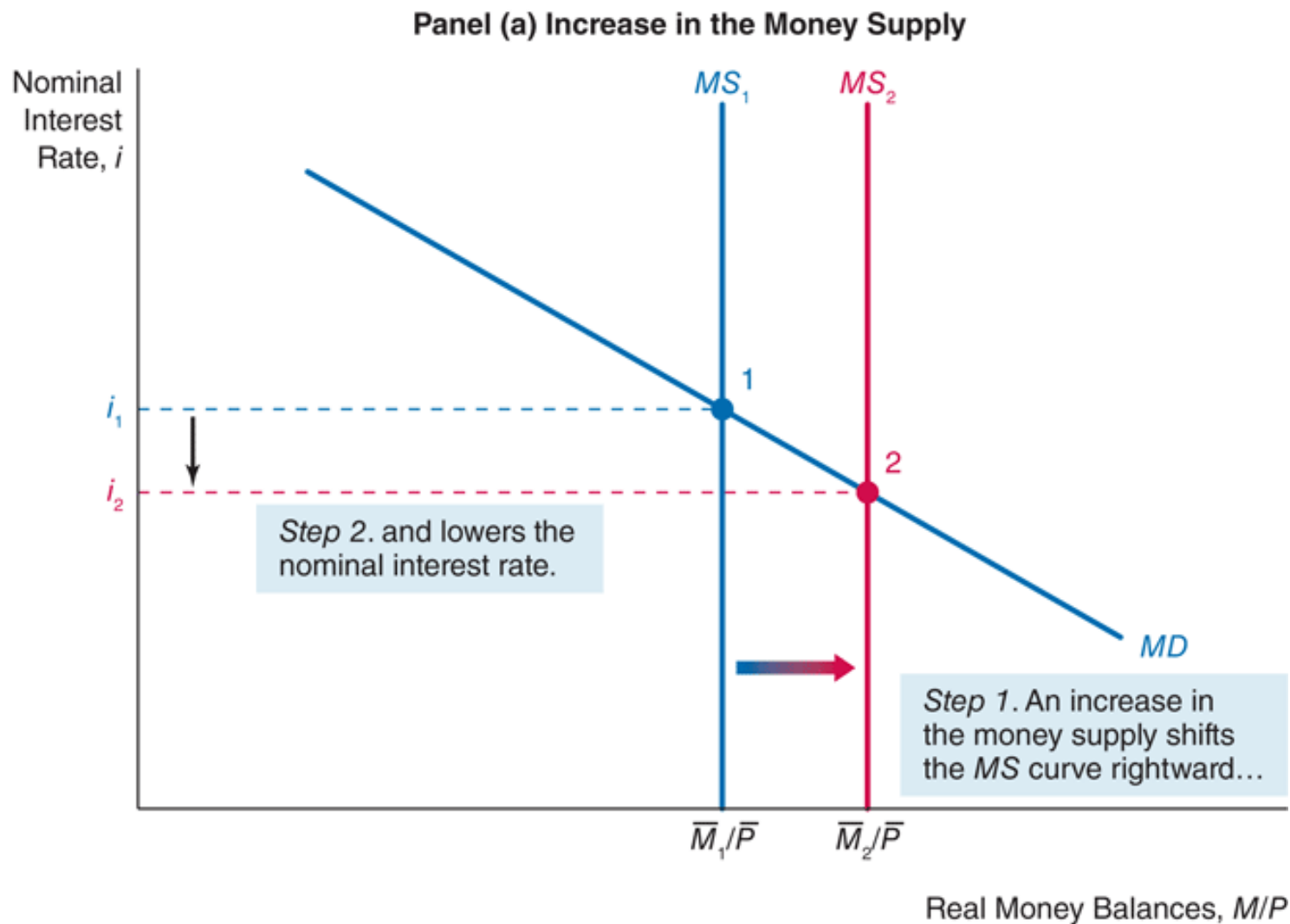
Példák az MD-t vagy az MS eltolódására:

- Amikor a jövedelem emelkedik, az MD jobbra tolódik, és így a kamatláb emelkedik.
- Amikor a pénzkínálat növekszik, az MS jobbra tolódik, és így az egyensúlyi kamatláb csökken.
- Amikor az árszint emelkedik, MS balra tolódik, és így az egyensúlyi kamatláb emelkedik.

A pénzkereslet növekedése

A pénzkínálat növekedése

A pénz forgási sebessége kontra likviditáspreferencia-elmélet

Fontos következmény, hogy a V sebesség nem állandó, hanem a kamatlábak változásával ingadozik.

$$P / M^d = 1 / L(i, Y)$$

$$V = \frac{PY}{M} = \frac{Y}{L(i, Y)}$$

Likviditáspreferencia-elmélet mint portfólióelmélet

- Keynes pénzkeresleti portfólióelméleteiben az eszköz iránti kereslet fő meghatározói:
 - vagyon – az egyének tulajdonában lévő összes erőforrás, beleértve az összes eszközt;
 - várható hozam – az eszköz várható hozama más eszközökhöz viszonyítva;
 - kockázat – az eszköz más eszközökhöz viszonyított hozamával kapcsolatos bizonytalanság mértéke. A legtöbb ember nem szereti a kockázatot (kockázatkerülő)
 - likviditás – más eszközökhöz viszonyítva könnyen és gyorsan (azaz alacsony költséggel) készpénzzé alakítható más eszközökhöz képest

A pénzkereslet meghatározói

változó	hatás	magyarázat
kamatláb	—	a pénztartás alt. ktsg-e nő
jövedelem	+	több tranzakció
fiz. techn.	—	a tranzakciók pénzigénye kisebb
vagyon	+	több erőf., amit pénzben lehet tartani
más eszközök kockázata	+	a pénz relatíve kevésbé kock.
infl. kock.	—	a pénz relatíve kockázatosabb.
más eszközök likviditása	—	a pénz rel. kevésbé likvid